

L'avantguarda

→ Juditz

"Fins que la comunitat gitana no trobi la manera de convertir els seus vots potencials en poder polític, no sembla que es puguin produir canvis positius per ella tant a curt com a mitjà termini" (Mark Juditz).

Ciudadania » Els gitanos a Catalunya

Revista
Veritats silenciades per fugir dels estereotips

La veritat –en llengua romani, / Tchatchipen– és una revista trimestral que ens ofereix la possibilitat d'apropar-nos al poble gitano en totes les seves versions: nacionals, religioses, culturals, socials i econòmiques. La publicació reuneix informacions i reportatges en profunditat amb una vocació internacionalista. Es diu "veritat" perquè el seu objectiu bàsic és fugir dels estereotips i prejudicis per mostrar com més despulada millor la realitat del poble gitano.

Tchatchipen també ens apropa una mostra de les noves publicacions referides al poble gitano: a la secció de llibres i revistes, es comprova com la cultura gitana es troba en constant activitat i ebullició. La revista editada per la Unió Romani és una eina molt eficaç per a mestres, assistents socials, sociòlegs i periodistes que treballen amb la comunitat gitana a Catalunya, sigui autòctona o immigrant.

Hi destaquen sobretot les investigacions publicades sobre els romanis de l'Europa central i de l'est. Una de les minories més antigues, nombroses i desconegudes del continent necessita encara referents mediàtics que en parlin de la seva situació i de la seva cultura.

A la xarxa d'Internet, també en trobem alguns mitjans d'informació gitana, com el diari Romano Vodi de la República Txeca (www.romea.cz/english/index.php), l'agència de premsa eslovaca Roma (www.rpa.sk), la televisió búlgara Roma (www.rtvroma.com/en/index.htm) o la pàgina web alemanya de la Societat Rom (www.rom-news.com).

Títol
Tchatchipen

Edita
Unió Romani

Telèfon
93 412 77 45

Adreça electrònica
u-romani@pangea.org

Els rom de Romania, buscant la integració

Diversos grups treballen enguany per donar a conèixer la realitat d'aquesta comunitat i el seu procés d'arrelament

Sergi Picazo - BARCELONA

Una noia ven La Farola. Té torze o quinze anys, un nadó adormit als braços i ja comença a estar cansada. Aborda de males maneres un grup d'àvies i els demana unes monedes. Li diuen que no tres vegades, però la noia no ho vol entendre. Apareix aleshores un jove, que empenya de males maneres la noia fora del bar i amenaça de cridar la policia. Aquest és el final d'un camí d'incomprensions que va començar a Tandarei, una petita ciutat de Romania d'on prové la majoria de la comunitat rom que ara viu entre Badalona i Barcelona.

Els gitanos romanesos treballen, s'organitzen i fan festa malgrat que, com qualsevol col·lectiu d'immigrants, passen per grans dificultats socioeconòmiques. Evidències a part, la cultura i la manera de fer dels rom han xocat de manera frontal amb els prejudicis de la població local. En termes de convivència i possibilitats d'integració, el conflicte és innegable.

A Romania, explica Cercel Gheorghie, president de l'associació gitano-romanesa Tandarei, vivien també als barris perifèrics i en condicions de misèria. Aquesta comunitat era marginal en un país on és la minoria més nombrosa amb tres milions d'habitants i, per llei, té representació als ajuntaments i al Govern.

Gheorghie vol que els seus surtin de l'espiral de la pobresa: "Si volen que les dones deixin de demanar almoïna pel carrer, hauran de donar-nos diners per pagar el lloguer del

→ L'ampliació de la Unió Europea ha fet augmentar l'arribada de romanesos a les barriades de les nostres ciutats.

pis. No tenim feina ni els papers en regla". Dels 25.000 romanesos empadronats a Catalunya, tres quartes parts no tenen permís de treball ni de residència. Es calcula que prop de 1.200 són de cultura rom. Quantitativament pocs, però amb una visibilitat social i mediàtica extrema.

Un, dos, tres: Sant Roc

Al barri de Sant Roc de Badalona la situació s'agreuja per la concentració de problemes. Hi viuen uns 700 gitanos romanesos. "Ens trobem en una situació de conflicte greu i sobredimensionat: amb problemes econòmics i d'habitatge, tensió intergeneracional i un substrat racista i xenòfob". Josep Maria Navarro, un dels sociòlegs de l'equip de mediació de Desenvolupament Comunitari, assenyalava arrels complexes del problema: "La combinació de conflictes socials i culturals provoca el xoc: per

exemple, ells tenen unitats familiars àmplies i com que el preu dels pisos de la ciutat és molt car estan obligats a viure 20 persones en 50 metres quadrats".

La cosa, a més, no acabarà aquí. L'ampliació de la Unió Europea cap a l'Est farà que en els propers tres anys la minoria gitana es converteixi en la més important: dels dos mi-

lions actuals –espanyols, francesos i grecs, majoritàriament– arribarem a prop de deu milions de gitans després de l'ingrés de Bulgària i Romania l'any 2007. Un dels darrers informes del PNUD denunciava que un 15% dels romanis de l'Europa central i de l'est passa fam de forma quotidiana. Per Josep Maria Navarro, cal

Toponímia » Gitano no és un insult

Els gitanos romanesos s'anomenen a ells mateixos simplement 'rom'. Aquest poble sense Estat s'ha escampat per tot el món sempre amb diferents noms. A Turquia, Macedònia i Rússia se'ls coneix com 'cigani'; al Kurdistan per 'luri'; a l'Índia, 'bandgar'. Segons el país, la regió o l'activitat que fan, a Europa se'ls hi ha dit des de 'faraonerek', 'bohemis', 'gi-

tanos', 'romani', 'manush', 'sinti', 'kalé', 'kalderash' o 'burugoti'. Des de l'Índia, lloc del seu origen, van arribar a terres gregues cap al segle XI, però els grecs els van anomenar 'egipcis', pensant que venien del nord d'Àfrica. D'aquest malentès van arribar els mots 'gipsy' i 'gitano', com se'ls diu a l'Estat espanyol, on viuen des del segle XV. ■

→ coherència

→ Giménez

AGCÍO

"Els gitanos tenen la coherència de dir el que pensen i fer el que diuen. Aquest és un tret fonamental que encara està present en el món rural, on la paraula donada a algú és sagrada" (Anna Giménez Adelantado).

→ La mediació es potenciarà enguany per tal d'atendre els problemes dels nuclis més necessitats.

L'escolarització, la maternitat, la inserció laboral, la convivència i l'habitatge són alguns dels principals reptes

tenir clar que la majoria dels rom que han arribat a Catalunya "són gent d'una classe social molt baixa, quasi lumpen i miig nòmades".

Escola i policia

Per arribar a un punt d'entesa, les dues comunitats haurien de fer un pas endavant. Catalunya ha de saber qui són i d'on vénen per conèixer la seva cultura. Però, tal i com afirma Navarro, els gitanos romanesos també tenen molts prejudicis i a vegades són intolerants. "Junts hem d'estudiar quins problemes envolten la seva presència a casa nostra: els joves sense escolaritzar, les noies que es converteixen en mares, la regularització i la inserció laboral de persones sense formació, la convivència veïnal, la concentració i la precarietat de l'habitatge o la imatge negativa dels gitanos... tot això dintre del context de la immigració".

S'hauria de començar a l'escola, però l'absentisme és molt elevat. A Romania, quan els nens rom no hi van, els mestres es desplacen als seus campaments per a convèncer els pares. Segons Gelu Ferraru, membre de l'associació de mestres gitanos Ketanes, es podrien introduir mètodes d'alfabetització en llengua romani en una primera fase d'apropament. La Conselleria d'Ensenyament treballa ja en un servei d'interculturalitat i cohesió social que vol donar resposta a les necessitats d'aquests col·lectius. Però, com que l'escola és obligatòria, la policia municipal s'ha d'encarregar de controlar els nois i noies que passen el dia al carrer.

→ La música és un dels valors més utilitzats en el camí de la normalització.

En aquest punt segueixen els problemes. La policia és incapaç d'actuar com a mediadora social. I els joves, en el millor dels casos, acaben passant pels serveis socials de l'Ajuntament de Barcelona, que atenen prop de 40.000 persones cada any. Isabel Sánchez, coordinadora del servei a Horta-Guinardó, confirma que "ens hem trobat davant d'un repte, però creiem que hem millorat força". El consistori dona llet i bolquers a les famílies més necessitades.

Ponts de mediació

També hi ha mesures puntuals, com ajuts econòmics, suport a la formació ajustada a la seva cultura o accés a l'habitatge. Però, segons Josep Maria Navarro, responsable del servei de Mediació Comunitària municipal, "les mesures encara són insuficients. Cal més diners i eficàcia".

En el pitjor dels casos, els joves acaben passant per Justícia Juvenil

i, gràcies a un acord amb el Departament de Justícia, poden arribar a complir les sancions en un programa d'aprenentatge d'idiomes organitzat per l'associació La Formiga.

"A part de la formació lingüística, fem tallers per a potenciar l'autonomia i la integració sociolaboral dels menors immigrants. Però també volem millorar la seva autoestima", explica una de les educadores, Cristina Santacreu. També el Centre Unesco de Catalunya i l'Oficina de Relacions Interètniques de Romania han signat un conveni en matèria d'integració.

Malgrat les moltes propostes, el camí sembla tortuós. Hi ha massa tensions i incomprensions mútues. Com resumeix Navarro, "cal fer més pedagogia des de la mediació, les escoles i els mitjans de comunicació socials. Perquè ningú ens ha ensenyat a viure en la diversitat quan hi ha dificultats i necessitats".

D. Dinu i G. Ferraru → Representants

"Cal voluntat per oferir l'altra cara dels gitanos"

→ Els portaveus insisteixen en l'educació cívica per pal·liar alguns conflictes.

Dinu, de la Federació d'Associacions Romaneses, i Ferraru, de Partida Rom (Romania), reclamen accions per difondre la vitalitat cultural del seu poble

¿Quants gitanos romanesos hi deu haver a Catalunya?

No ho sabem. Badalona ja en té uns 700 inscrits al padró i rhi ha alguns centenars més a Barcelona. Però és difícil calcular quants immigrants romanesos es consideren gitanos: és gitano aquell qui se'n declara com a tal.

¿El conflicte és més qualitatiu, doncs?

En la primera generació està relacionat amb la immigració, però s'acabarà amb nosaltres. Els nostres fills seran catalans com qualsevol altre i ja no seran immigrants. Malgrat que el cas dels gitanos romanesos és diferent perquè la seva integració està sent més complicada, els seus fills no van a l'escola... Però hem de seguir lluitant per aconseguir-ho.

¿A Badalona, quins problema hi ha?

Sobretot tres: un, derivat del fet migratori; un altre, de llengua i comunicació, i, l'últim, de rebuig cap als gitanos per raons ètniques. Però a Sant Roc només tenim algunes diferències d'opinió i una atmosfera de tensió. La població majoritària no fa l'esforç d'entendre els gitanos romanesos i se'n jutja a partir de prejudicis.

No ens podem plantejar canviar l'actitud d'un poble sencer de cop i volta.

Però ¿la solució també passa perquè els gitanos hi posin de la seva part?

Hi ha alguns comportaments inadequats i s'ha de treballar sobre l'educació cívica de tots. Però és difícil quan no tenim ni un local per reunir-nos. Portem mesos demanant que l'Ajuntament ens doni la llicència i començar a treballar per la integració de la comunitat. El problema de Sant Roc és que no hi va haver una mínima accollida per gaudir d'un "guia" quan la gent arribava al país de nou.

¿Hem de combatre els prejudicis?

S'ha creat un estereotip. La societat associa el gitano a coses negatives, i això ha de canviar. Si hi ha voluntat política, podríem mostrar l'altra cara del poble gitano romanès. No només l'almoina i la marginació; també l'aspecte cultural. Un projecte és fer centres culturals -que tindrien el nom de *shaira*- a Barcelona o Badalona amb cofinançament de l'Estat de Romania i la Generalitat de Catalunya.

A Romania la situació és diferent?

Les associacions gitanes de Romania estan molt ben organitzades en la lluita pels nostres drets. Els gitanos van patir l'esclavatge i la marginació. Però la caiguda del mur va canviar la mentalitat de molts gitanos, que viuen ara una renaixença il·lusionant. Hi ha una agència nacional en defensa del poble gitano, tenim representants al Parlament i al ministeri d'Affers Interètnics. Hem començat la nostra revolució des de dins. □

"La situació dels romanesos és difícil. Els fills no van a l'escola. Lluitarem per aconseguir-ho"